

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 84 Закону України «Про Національну
поліцію» щодо присвоєння звань поліцейським, які брали участь у
здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і
стримуванні збройної агресії Російської Федерації»
*(реєстр. № 13486 від 16.07.2025)**

***Анотація.** В інформаційній довідці розглянуто питання удосконалення законодавчого регулювання дострокового присвоєння спеціальних звань поліцейським, які брали участь у відсічі російського вторгнення, отримали статус учасника бойових дій як форми заохочення в контексті проекту Закону України (реєстр. № 13486 від 16.07.2025) (далі – законопроект). За результатами аналізу визначено ризики законопроекту.*

***Ключові слова:** Національна поліція, правовий режим воєнного стану, виконання службових обов'язків, заохочення, присвоєння позачергових спеціальних звань, учасник бойових дій.*

Вступна частина. Метою законопроекту є «вдосконалення законодавчого регулювання питань присвоєння спеціальних звань поліції шляхом запровадження можливості присвоєння позачергових спеціальних звань поліції як форми заохочення для поліцейських, які брали участь у відсічі російського вторгнення та отримали статус учасника бойових дій». Завданнями законопроекту визначено: створення передумов для присвоєння поліцейським, які брали участь у відсічі російського вторгнення та отримали статус учасника бойових дій, позачергових спеціальних звань поліції, підвищення мотивації поліцейських до ефективного виконання службових обов'язків, особливо в умовах воєнного стану, підвищення престижу служби в Національній поліції України.

Проектом пропонується доповнити частинами шостою та сьомою статтю 84 Закону України «Про Національну поліцію», якими передбачити можливість дострокового присвоєння поліцейським, які брали участь у відсічі російського вторгнення та отримали статус учасника бойових дій, позачергових спеціальних звань поліції як заохочення, незалежно від займаної штатної посади, що сприятиме підвищенню рівня соціального захисту поліцейських, зміцненню кадрового потенціалу підрозділів Національної поліції України.

З огляду на викладені в законопроекті пропозиції, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Основна частина. Законопроектом пропонується запровадити додаткові підстави для заохочення категорії поліцейських, які брали участь у відсічі російського вторгнення та отримали статус учасника бойових дій. Представлені пропозиції певним чином вже врегульовані Дисциплінарним статутом Національної поліції України (далі – Статут). Так, зокрема, частиною другою статті 6 Статуту встановлено, що до поліцейських можуть застосовуватися такі види заохочень: дострокове присвоєння чергового спеціального звання (пункт 8)

та присвоєння спеціального звання, вищого на один ступінь від звання, передбаченого займаною штатною посадою (пункт 9).

Частиною шостою статті 10 Статуту встановлено, що до поліцейського, до якого застосовано заохочення у виді дострокового присвоєння чергового спеціального звання, повторно такий вид заохочення може бути застосований не раніше ніж через три роки, *крім випадків застосування зазначеного виду заохочення до поліцейських за виявлені мужність і героїзм під час рятування життя громадян або затримання особливо небезпечних злочинців.*

Абзац другий частини шостої статті 10 Статуту передбачає, що під час дії воєнного стану заохочення у виді дострокового присвоєння чергового спеціального звання може бути застосовано до поліцейського без встановлених дотримання строків до звання підполковника поліції включно – керівником Національної поліції України, а спеціальне звання полковник поліції – керівником Національної поліції України за погодженням з Міністром внутрішніх справ України.

Порядок присвоєння спеціальних звань поліції та позбавлення спеціальних звань затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України від 12 березня 2016 року № 177.

Відповідно до інформації, оприлюдненої Міністром внутрішніх справ України, у зоні бойових дій перебувають 25 тисяч поліцейських, а загальна кількість працівників поліції, які здійснюють свою службову діяльність на лінії фронту та у прифронтових районах сягає 40-45 тисяч¹. За таких умов, виходячи із змісту представленого законопроекту, усі без виключення поліцейські, які брали участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримуванні російської збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах проведення бойових дій у період дії воєнного стану, та отримали статус учасника бойових дій відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» підпадають під заохочення у вигляді дострокового присвоєння чергового спеціального звання поліції, але не вище ніж на один ступінь від звання, передбаченого штатною посадою.

Такий стан справ може призвести до необхідності значного збільшення видатків Державного бюджету на утримання Національної поліції України, оскільки відповідно до Схеми окладів поліцейських за спеціальними званнями згідно із додатком 1 до постанови Кабінету Міністрів України «Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції» від 11 листопада 2015 року № 988, присвоєння кожного чергового спеціального звання поліцейським одночасно передбачає збільшення грошового утримання мінімум на 200 гривень. У подальшому оклад за спеціальним званням враховується під час встановлення сукупних надбавок і доплат поліцейським, що призводить до збільшення

¹Клименко розповів, скільки поліціантів зараз перебувають на фронті. URL: <https://hromadske.ua/suspilstvo/235953-klymenko-rozpoviv-skilky-politsiantiv-zaraz-perebuvayut-na-fronti>

загального розміру грошового забезпечення, яке безпосередньо залежить від таких складових, як: посадовий оклад, оклад за спеціальним званням, надбавки за вислугу років, кваліфікація та інших факторів. Незважаючи на це, у супереччій частині першій статті 27 Бюджетного кодексу України та частині третій статті 91 Регламенту Верховної Ради України, необхідне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) не додається.

У запропонованій законодавцем конструкції частини шостої статті 84 Закону України «Про Національну поліцію» допущено опіску: два рази у тексті зазначено слово «достроково».

Положення розділу II не узгоджуються з позицією Конституційного Суду України, який у Рішенні від 15 квітня 2020 року № 2-р(II)/2020 відзначив, що в контексті принципу верховенства права важливим є встановлення при внесенні змін до законодавства розумного часового проміжку між офіційним оприлюдненням закону і набранням ним чинності.

Висновок. Законопроект потребує доопрацювання в частині узгодження з іншими законодавчими та нормативно-правовими актами, які регламентують підстави, умови та порядок заохочення поліцейських шляхом дострокового присвоєння їм позачергових спеціальних звань.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*